

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ
«ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

29 ապրիլի 2019թ.

**Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի
աշխատակազմի ղեկավար – գլխավոր քարտուղար
ՏԻԳՐԱՆ ԳԱԼՍՏՅԱՆԻՆ**

Հարգարժան պարոն Գալստյան,

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասը, ինչպես նաև Ազգային ժողովի աշխատակարգի 39-րդ և 40-րդ կետերը՝ Ազգային ժողովի «Լուսավոր Հայաստան» խմբակցությունը ներկայացնում է գրավոր առաջարկներ «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու և 2018 թվականի հունիսի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու և 2017 թվականի դեկտեմբերի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-266-Ն օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-338-Ն օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (կողմ՝ Կ-075-29.03.2019-ՏՀ-011/0) և կից փաթեթի վերաբերյալ:

Առդիր՝ 08 թերթ:

Շնորհակալություն համագործակցության համար:

Հարգանքով՝

ԷԴՄՈՆ ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԵՐ ՓԱԹԵԹԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը և 70-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ Ազգային ժողովի «Լուսավոր Հայաստան» խմբակցությունն իր 2019 թվականի ապրիլի 29-ի նիստում

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ներկայացված «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու և 2018 թվականի հունիսի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու և 2017 թվականի դեկտեմբերի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-266-Ն օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-338-Ն օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի և կից փաթեթի (կողմ՝ Կ-075-29.03.2019-ՏՀ-011/0) վերաբերյալ ներկայացնել գրավոր առաջարկություններ:

126 Է. Մարության [Signature]

125 Գ. Գորգիսյան [Signature]

115 Ա. Բաբաջանյան [Signature]

116 Ա. Խաչատրյան _____

117 Ա. Սամսոնյան _____

118 Հ. Բաբայան _____

119 Ա. Եղիազարյան [Signature]

120 Ա. Կոստանյան _____

121 Կ. Սիմոնյան _____

122 Ս. Գրիգորյան [Signature]

123 Ս. Ալեքսանյան _____

124 Գ. Բաղդասարյան [Signature]

127 Մ. Թանդիլյան [Signature]

128 Է. Անդրեասյան _____

129 Ռ. Սարգսյան _____

130 Տ. Սիմոնյան [Signature]

131 Հ. Այվազյան _____

132 Ս. Մինասյան _____

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ
«ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

29 ապրիլի 2019թ.

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ
ՆԿԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻՆ

Հայաստանի Հանրապետության
Ազգային ժողովի Տնտեսական հարցերի
մշտական հանձնաժողովի նախագահ
ԲԱԲԿԵՆ ԹՈՒՆՅԱՆԻՆ

Հարգարժան պարոնայք,

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը և 77-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ ներկայացնում ենք հետևյալ առաջարկությունները «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու և 2018 թվականի հունիսի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու և 2017 թվականի դեկտեմբերի 21-ի «Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-266-Ն օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ

կատարելու մասին» ՀՕ-338-Ն օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (այսուհետ՝ Նախագիծ, կոդ՝ Կ-075-29.03.2019-ՏՀ-011/0) և կից փաթեթի վերաբերյալ.

1) Նախագծի 14-րդ հոդվածով առաջարկվում է փոփոխություններ կատարել հարկային օրենսգրքի 55-րդ հոդվածում, 44-րդ հոդվածով առաջարկվում է փոփոխություններ կատարել նույն օրենսգրքի 381-րդ հոդվածում: Այս կապակցությամբ՝ առաջարկում ենք Նախագծի 14-րդ և 44-րդ հոդվածներով խմբագրել օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 5-րդ և 381-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 4-րդ կետերը: Մասնավորապես, քանի որ գործող կարգավորմամբ ծախսագրում կատարվում է միայն այն ՀԴՄ կտրոններով, որոնց վրա նշվում է համապատասխան ապրանքը/ծառայությունը ձեռքբերողի ՀՎՀՀ-ն, իսկ բեռնափոխադրումներ իրականացնող կազմակերպությունները, աշխատելով նաև արտասահմանում, չեն կարողանում ապահովել ՀՎՀՀ-ն նշելու պահանջն այլ պետություններում (դա կախված է միայն համապատասխան պետության օրենսդրական կարգավորումներից), այսպիսով չեն կարողանում ծախսագրել իրականում ծախսագրման ենթակա բավականին մեծ ծախսեր: Այստեղ խոսքը հատկապես դիզելային վառելիքի և ավտոմասերի ձեռքբերման մասին է: Ընդ որում, խնդիրը չի կարող լուծվել նաև փոխանցումների միջոցով աշխատելու դեպքում, քանի որ հավելյալ ծախսերն այդ քանակի մեջ բավականին զգալի են: Այսպես, դիզելային վառելիքը Ռուսաստանի Դաշնությունում կանխիկով գնելու դեպքում 1 լիտրի արժեքը 36 ռուբլի է, իսկ եթե այն ձեռք է բերվում փոխանցումով, ապա ընդհանուր փաստացի արժեքը 1 լիտրի համար կազմում է 39 ռուբլի: Ըստ այդմ, առաջարկում ենք բեռնափոխադրող և նմանատիպ այլ կազմակերպությունների մասով 381-րդ հոդվածի 3-րդ մասում նախատեսել հատուկ նորմ, որով շրջանառության 40%-ը ծախսագրվում է որպես դիզելային վառելիքի և ավտոմասերի ձեռքբերում:

Նույն խնդիրն առկա է նաև այլ տեսակի տնտեսական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների մոտ՝ նրանք ևս չեն կարողանում ծախսագրել

ծախսագրման ենթակա բազմաթիվ ծախսեր, քանի որ գործող կարգավորումն առաջացնում է մի շարք տեխնիկական խնդիրներ:

ՀԴՄ կտրոնը ծախսագրման հիմք հանդիսացող փաստաթուղթ ճանաչելը ժամանակին հանդիպեց հակափաստարկի՝ դրանով ավելացվում են այդ կտրոնի ոչ նպատակային օգտագործման և միտումնավոր թյուր տեղեկատվության շնորհիվ ավել ծախսագրումների և արդյունքում հարկի նվազեցման ռիսկերը: Պետք է նշել, որ գրեթե բոլոր տնտեսվարողների, այլ ոչ միայն ՓՄՁ-ների համար խնդիր հանդիսացող այս երևույթը գործնականում մեծ բաժին չունի կազմակերպությունների ծախսերի կառուցվածքում, սակայն մի շարք դեպքերում ՀԴՄ կտրոնը կարող է հանդիսանալ միակ հիմնավորող փաստաթուղթը: Այս առումով, եթե հնարավոր են չարաշահումներ ոչ նպատակային օգտագործման մասով, ապա ՀԴՄ կտրոնի կիրառման օրենսդրությամբ թույլատրվող դեպքում (կտրոնի վրա գնորդի ՀՎՀՀ-ի առկայության դեպքում կտրոնը կարող է կիրառվել ծախսագրման նպատակով) նույնպես կարող են լինել չարաշահումներ: Բացի դրանից, ներկայումս ՀՎՀՀ-ի առկայությունը կտրոնի վրա հնարավորություն է տալիս տնտեսվարողին հիմնավորել ծախսերը, սակայն հնարավորություն չի տալիս հաշվանցել ԱԱՀ-ն:

Այս խնդրի լուծման նպատակով առաջարկում ենք օգտագործել ՀԴՄ կտրոնների ծախսագրման համար սահմանել ամսական թույլատրելի չափ, որից ավել գումարի չափի կտրոնները չեն հանդիսանա ծախսագրման հիմք հարկային առումով, կամ հիմնավորվող ծախսերի կառուցվածքում տոկոս կամ համամասնություն, կամ էլ երկուսը միասին, օրինակ՝ 10%, բայց ոչ ավելի, քան 1 մլն ՀՀ դրամը:

2) Նախագծի 2-րդ հոդվածով, ի թիվս այլնի, առաջարկվում է ուժը կորցրած ճանաչել հարկային օրենսգրքի 189-րդ հոդվածը: Խնդիրն այն է, որ 2018-ից սկսած, ըստ նշյալ հոդվածի, Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներից օգտվելու համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է տարեկան մինչև 480.000 հայկական

դրամ դրույքաչափերով՝ կախված թույլատրելի առավելագույն զանգվածից: Նախկին կարգավորման համեմատ՝ այս թիվը 2.6 անգամ ավելի է և փաստացի ոչ արդարացված, քանի որ երկրում ճանապարհների վիճակն այդ ընթացքում առանձնապես չի բարելավվել: Ընդ որում, ընթացիկ կարգավորման մեջ նման հարկ նախատեսված չէ: Այսպիսով, առաջարկում ենք ներել 189-րդ հոդվածով հաշվարկման ենթակա չվճարված ճանապարհային հարկը:

3) Նախագծի 23-րդ և հարկային օրենսգրքի 88-րդ հոդվածների (ակցիզային հարկ) առնչությամբ՝ առաջարկում ենք ոչ միայն չբարձրացնել գինու գործող ակցիզային հարկի դրույքաչափերը, այլ նվազեցնել դրանք առնվազն 50%-ով, քանի որ գինին ռազմավարական ապրանք է, գինու արտադրությունն ունի խթանման կարիք, որպեսզի այն նաև ավելի մեծ ծավալներով արտահանվի: Ընդ որում, հարևան Վրաստանն արդեն փաստացի հանել է իր գինիների ակցիզային հարկը, ինչը մեծ առավելություն է տալիս նրանց ինչպես իրենց ներքին, այնպես էլ արտաքին շուկաներում:

4) Ակցիզային հարկի հետ կապված առաջարկում ենք ձեռնպահ մնալ ակցիզային հարկի տարեկան 4% բարձրացում նախատեսող կարգավորումից, քանի որ դա տանելու է մի շարք ապրանքների գների բարձրացման:

5) Եկամտային հարկի մասով, ինչպես նշվել է մասնագետների կողմից, եկամտային հարկի 23% դրույքաչափի սահմանումը չի լուծում գերփոքր տնտեսվարողների մոտ վարձու աշխատողներին գրանցելու, ստվերից դուրս բերելու հարցը, քանի որ նրանց մեծ մասը ստանում է մինչև 150.000 ՀՀ դրամ աշխատավարձ: Խնդրահարույց է նաև գյուղատնտեսության ոլորտում սեզոնային աշխատանք իրականացնողների՝ գործատուի մոտ գրանցման հարցը՝ հարկման բարձր դրույքաչափի տեսանկյունից: Սեզոնային աշխատողների հարցը այս կամ այն սրությամբ առկա է նաև այլ ոլորտներում: Եկամտային հարկի բեռը բոլոր ժամանակներում եղել է բավականին բարձր բոլոր տնտեսվարողների տեսանկյունից: Աշխատողների գրանցման հարցը ստվերի և չարաշահումների հիմնական բաղադրիչներից է եղել, ներկայացված օրենսդրական նախաձեռնությունը հնարավորություն չի տալիս վստահաբար խուսափել

չարաշահումներից: Նվազագույն չհարկվող շեմի գոյությունը հնարավորություն կտա գրանցելու բոլոր աշխատողներին (նաև սեզոնային կամ գործարքային) և նաև հնարավորություն ներկայացնելու ճշգրիտ տվյալներ արդեն գրանցված աշխատողների աշխատավարձի վերաբերյալ:

Այսպիսով, առաջարկում ենք Նախագծի 32-րդ հոդվածը խմբագրել՝ նախատեսելով աշխատավարձի չհարկվող շեմ՝ օրենքով սահմանվող նվազագույն աշխատավարձի չափով, ինչպես նաև նույն տրամաբանությամբ՝ եթե անձն ստանում է նվազագույն աշխատավարձ, ապա այն չպետք է հարկվի:

6) Առաջարկում ենք Նախագծի 39-րդ հոդվածով նախատեսվող՝ հարկային օրենսգրքի 258-րդ հոդվածի փոփոխություններով սահմանել նաև, որ հանրային սննդի ոլորտի ձեռնարկությունների կողմից փաստացի նույն վայրում նաև այլ գործունեությամբ զբաղվելու դեպքում 20% հարկային շեմը չեղարկվում է:

7) Առաջարկում ենք Նախագծի 42-րդ հոդվածով նախատեսվող՝ հարկային օրենսգրքի 267-րդ հոդվածի 5-րդ մասից հանել 3-րդ կետը: Դրանով հնարավորություն կտրվի միկրոձեռնարկատիրությանը վերաբերող արտոնյալ պայմանների ռեժիմը տարածել նաև մայրաքաղաքում միևնույն տեսակի գործունեության վրա: Առաջարկը հիմնավորվում է նրանով, որ մայրաքաղաքում վաստակած նույն գումարով ապրելն ավելի բարդ է, քան մարզերում: Միևնույն ժամանակ, նախաձեռնության սոցիալական բնույթը հաշվի առնելով, պետք է նշել, որ ըստ վիճակագրության՝ Երևան քաղաքի աղքատության նվազեցման տեմպը մոտ 6 անգամ զիջում է Հայաստանի այլ քաղաքների աղքատության նվազման տեմպին, իսկ ընդհանուր աղքատ բնակչության 28%-ը ապրում է Երևանում՝ ավելի քան կրկնակի գերազանցելով ամենաաղքատ համարվող Շիրակի մարզում բնակվող աղքատների ցուցանիշը (մոտ 12%):

8) Շահաբաժինների հարկման հետ կապված՝ առաջարկում ենք առհասարակ չհարկել շահաբաժինը, քանի որ.

- ❖ շահաբաժինների հարկումով հարկայինը հնարավորություն է ստանում շրջհարկով աշխատողների մոտ կատարել համալիր ստուգում՝ ծախսային փաստաթղթերի մանրակրկիտ ստուգման միջոցով, իսկ չհիմնավորված

շահաբաժինը կհարկվի որպես այլ եկամուտ՝ ավելի բարձր տոկոսադրույքով: Փաստացի շրջհարկով հարկվողները կհարկվեն համապատասխան տոկոսադրույքով, իսկ շահաբաժիններ ստանալիս կհարկվեն եկամտային հարկի դրույքաչափերով: Շրջանառության հարկի հիմնական նպատակը ՓՄՁ-ներին փաստաթղթավորման պահանջից ազատումն է, սակայն ՓՄՁ-ին նորից դրել ենք ճշգրիտ թղթաբանություն վարելու բարդ գործառույթի առջև՝ միայնակ հարկային վարչարարության և ճնշման լծակների առաջ:

❖ շահաբաժինների հարկումը կրկնակի հարկում է, քանի որ միևնույն գումարն սկզբից հարկվում է առևտրային կազմակերպության մասով, այնուհետև դրա մասնակիցների ստացած շահաբաժիններից: Հարկման նման կարգ գործում է օրինակ Ֆրանսիայում, որտեղ ևս այդ կարգավորումը մշտապես եղել է դժգոհության առարկա: Սակայն ամեն դեպքում Ֆրանսիան չունի ներդրումների խթանման խնդիր, ինչպես Հայաստանը: Այժմ Հանրապետությունում գերխնդիր է ինչպես օտարերկրյա, այնպես էլ ներպետական մակարդակով ներդրումների ծավալի ավելացումը: Այստեղ ուսանելի և կիրառելի է Վրաստանի նոր օրենսդրության օրինակը, որտեղ 2017 թվականից հարկվում են շահաբաժինները՝ եկամտային հարկով, սակայն չի հարկվում կազմակերպության շահույթը՝ շահութահարկով: Նման մոտեցումը խթանում է միջոցները բիզնեսում պահելն ու շրջանառելը՝ փաստացի խթանելով ներդրումները:

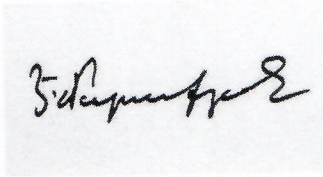
❖ ի վերջո, Հայաստանի Հանրապետությունը բազմաթիվ, այդ թվում նաև զարգացած տնտեսություն ունեցող երկրների հետ չունի կրկնակի հարկումը բացառելու մասին համաձայնագրեր, ինչը նշանակում է պակաս շահագրգռվածություն այդ երկրների ռեզիդենտների կողմից Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումներ կատարելու համար:

9) Առաջարկում ենք նաև «Պետական տուրքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով ֆինանսական կառույցների պետական տուրքերի բարձրացման հարցը քննարկել առանձին՝ որպես ոլորտի բարեփոխման հարց,

քանի որ այն բավական խնդրահարույց է, ինչպես նաև չի հանդիսանում հարկային
բարեփոխումների մաս:

Շնորհակալություն համագործակցության համար:

Հարգանքով՝

ԷԴՄՈՆ ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ